

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Om min Forfatter-Virksomhed

Citation: Kierkegaard, Søren: "Om min Forfatter-Virksomhed", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 13*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2009 , s. 1. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-fv-txt-shoot-iddef1a9ca-be93-41a2-aedf-645aa0842569.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 13

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Min Position som religiøs Forfatter i »Christenhed«,

og min Taktik

1.

Min Position

Kbhavn i Nov. 1850

Aldrig har jeg kæmpet saaledes, at jeg har sagt: jeg er den sande Christne, de Andre ere ikke Christne, eller vel endog Hyklere o. D. Nei, jeg har kæmpet saaledes: *jeg veed, hvad Christendom er*; min Ufuldkommenhed som Christen erkjender jeg selv – men jeg veed, hvad Christendom er. Og at faae dette tilgavns at vide synes mig maa være i ethvert Menneskes Interesse, han være nu Christen eller Ikke-Christen, hans Agt være at antage Christendommen eller at opgive den. Men Ingen har jeg angrebet, at *han* ikke var Christen, Ingen har jeg dømt; ja Pseudonymen, Joh. Climacus, der stiller Problemet »at blive Christen«, gjør endog det Omvendte, negter sig at være Christen, og indrømmer de Andre det – dog vel den størst mulige Afstand fra at dømme Andre! Ogselv har jeg fra først af indskærpet, og atter og atter, stereotyp gjentaget: jeg er »uden Myndighed«. Endeligen er i den sidste Bog af Anti-Climacus (der, især i Nr. I, ved Hjælp af et Digterisk, som vover at sige Alt, og et Dialektisk, som ingen Consequents skyer, har stræbt at forstyrre Sandsebedragene) atter Ingen, Ingen dømt; den eneste Navngivne, hvem det gaar ud over, at han, i Stræben efter Idealiteten, kun er en saare ufuldkommen Christen, er (jvf. det tre Gange gjentagne Forord) mig selv, den eneste Dømte, hvad jeg villigt finder mig i, thi mig beskjeftiger det uendeligt, at dog idetmindste Idealitetens Fordringer høres. Men dette er dog vel atter den størst mulige Afstand fra at dømme Andre.

2.

Min Taktik

Den i lang Tid brugte Taktik var: at anvende Alt, for at faae saa Mange som muligt, om muligt Alle til at gaee ind paa Christendommen – men saa ikke at tage det saa ganske nøie med, om nu Det, man fik dem til at gaee ind paa, om det virkelig var Christendom. Min Taktik var: med Guds Bistand at anvende Alt for at faae det klart, hvad Christendommens Fordring i Sandhed er – om saa ikke een Eneste vilde gaee ind derpaa, om jeg selv maatte have opgivet det at være Christen, hvad jeg i saa Fald vilde have følt mig forpligtet * til offentligen at vedgaae. Fra den anden Side var min Taktik denne: istedetfor end i fjerneste Maade at give det Skin af, at der dog ere saadanne Vanskeligheder ved Christendommen, at en Apologi bliver fornøden, hvis vi Mennesker skulle gaee ind paa den: istedetfor at fremstille den, hvad Sandhed er, som noget saa uendeligt Høit, at Apologien falder paa et andet Sted, bliver for os, at vi vove at kalde os Christne, eller forvandler sig til en bodfærdig Bekjendelse, at vi takke Gud, naar vi blot tør ansee os selv for Christne.

Dog maa dette heller ikke glemmes. Ligesaa streng som Christendommen er, ligesaa mild er den, netop ligesaa mild, det er, uendelig. Naar den uendelige Fordring er hørt og hævdet, høres og hævdes i sin hele Uendelighed, da tilbydes »Naaden«, eller Naaden tilbyder sig, til hvilken saa den Enkelte, hver især, som jeg gjør det, kan henflye; og saa gaar det nok. Men det er dog vel ingen Overdrivelse (hvad jo tillige ogsaa just er i »Naadens« Interesse), at Uendelighedens Fordring, den »uendelige« Fordring fremstilles – »uendelig«; det er kun, i en anden Henseende, Overdrivelse, naar ene Fordringen fremstilles, og Naaden slet ikke anbringes. Derimod er det Christendommens Forfængeliggjørelse, naar enten (maaskee i Betragtning af – hvad der formeentligen vel skal kunne imponere baade Gud i Himlen og Christendommen og Apostlene og Martyrerne og Sandhedsvidnerne og Fædrene med samt deres »Praxis« – at »saaledes gaar det ikke til i det praktiske Liv«) den »uendelige« Fordring endeliggjøres, eller den vel endog ganske udelades, og »Naaden« *udenvidere* anbringes, hvilket jo betyder, at den tages forfængelig.

Men aldrig har jeg, end ikke i fjerneste Maade, gjort Mine til, eller Forsøg paa, at ville føre Sagen ud i, hvad der er min Sjel og mit Væsen fremmed, pietistisk Strengthed, ei heller paa at ville overanstrengte Existentserne, hvad der vilde bedrøve Aanden i mig. Nei. Det jeg har villet er at bidrage til, ved Hjælp af Tilstaaelser, at bringe om muligt noget mere Sandhed ind i disse (i Retning af at være ethisk og ethisk-religiøs Karakter, at forsage verdslig Klogskab, at ville lide for Sandhed o. d.) ufuldkomnere Existentser, som vi føre dem, hvilket dog altid er Noget, og i ethvert Tilfælde den første Betingelse for at komme til at existere dygtigere. Det jeg har villet forhindre er, at man da ikke, indskrænkende sig til og nøiede med det Lettere og Lavere, derpaa gaar videre, afskaffer det Høiere, gaar videre, sætter det Lavere i det Høieres Sted, gaar videre, gjør det Høiere til Phantasteri og latterlig Overdrivelse, det Lavere til Viisdom og sand Alvor, at man da ikke i »Christenhed« eksistentielt tager Luther og Betydningen af Luthers Liv forfængeligt: dette har jeg villet bidrage til om muligt at forhindre.

Hvad der behøvedes var blandt Andet en gudfrygtig Satire. Denne har jeg repræsenteret især ved Hjælp af Pseudonymer, der heller ikke have ladet mig gaee Ram forbi. Men for at der da ingen Forvexling skulde kunne finde Sted, for at denne Satire da ikke skulde kunne forvexles med, hvad der kun alfor gjerne vil udgive sig for at være Satire: de dybest sunkne profane Magters profane Opstand, saa var jeg, der har repræsenteret denne gudelige Satire, just jeg var Den, der kastede mig mod og udsatte mig for hiin

Pøbel-Opstandens profane Satire. Saaledes har jeg gudfrygtigt stræbt for det Første at være redelig. Og dernæst, om end Fremstillingerne have en Sandhedens Braad, saa er dog det Hele gjort saa mildt som muligt, da der kun er Tale om Indrømmelser og Tilstaaelser, og Indrømmelser og Tilstaaelser, som det overlades til Enhver at gjøre sig selv for Gud. Dog just denne Mildhed er maaskee i en anden Forstand Nogen til Uleilighed; det var meget lettere at blive det Hele qvit, naar Forfatteren var et fortumlet Hoved, der paa ethvert Punkt overdrev baade Sigtelsen og Fordringen. Og da dette nu ikke er Tilfældet, saa kunde vel En og Anden hitte paa at udsprede, at dette er Tilfældet. Dog vil med Guds Hjælp dette Forsøg nok mislykkes. Ja var jeg en stærk ethisk-religios Charakter – ak, istedetfor at jeg er næsten kun en Digter! – og altsaa beføiet til og forpligtet til i Sandhedens Medfør at gaae strengere frem: saa var det vel muligt, at jeg, istedetfor at finde Indgang hos *Samtidige*, kun fandt Modstand. Men da jeg ikke er saa stærk, vil det vistnok lykkes mig at finde Indgang hos *Samtidige*, altsaa ikke paa Grund af min Fuldkommenhed, en Tilstaaelse jeg mener at skylde Sandheden.

I Forhold til et »Bestaaende« har jeg – consequent, da jo mit Bestik har været »den Enkelte« med polemisk Sigte paa det Numeriske, Mængde o. d. – altid gjort lige det Modsatte af at angribe, jeg har aldrig været eller været med i »Opposition«, der vil have »Regjering« bort, men afgivet hvad man kalder »Correctiv«, der vil, at der da for Gud i Himlens Skyld maatte blive regjeret af Dem, som dertil ere beskikkede og kaldede, at de, frygtende Gud, maatte staae faste, kun villende Eet, det Gode; og har jeg derved opnaaet at have lagt mig ud med Oppositionen og Publikum, ja stundom ovenikjøbet maattet finde mig i Misbilligelse af en og anden dog maaskee mindre vel underrettet Embedsmand. – Forsaavidt et kirkeligt Bestaaende forstaaer sig selv, vil det i samme Grad ogsaa forstaae den sidste Bog »Indøvelse i Christendom« som et Forsøg paa ideelt at finde Holdningspunktet for et Bestaaende. Dette (hvad da forresten Forordet ligefrem udtrykker ved at udtrykke, hvorledes jeg forstaaer Bogen) har jeg ikke strax villet sige saaledes ligefrem¹ som jeg her siger det, for, i det Sandes Interesse, ikke at skaane mig selv i Forhold til, hvad der, rimeligt eller urimeligt, dog var en Mulighed, for ikke at unddrage mig de Vanskeligheder og Farer, som kunde afstedkommes, hvis det Bestaaende havde paataget sig – hvad der vilde have aabnet et betænkeligt Indblik i det Bestaaendes religieuse Sundhedstilstand – at forvandle Meddelelsen til Opposition, hvilket Gud være lovet imidlertid dog ikke er skeet, hvorimod det vel var muligt, at det Ligegyldige, det Comiske endnu kunde skee, at en eller anden velunderrettet Embedsmand, hvem det alene er nok, at jeg ikke er Embedsmand, kommer ilende for at forsvare og væрге om det Bestaaende mod dette – ja det er dog vistnok i dette Øieblik det mulige Forsvar for et Bestaaende, dersom dette forstaaer sig selv.

1. At Bogen (uden Udgiverens Forord, der er Noget for sig selv) er et Forsvar for det Bestaaende kan ikke siges *ligefrem*, da Meddelelsen er dobbelt reflecteret; den kan jo ogsaa være lige det Modsatte eller forstaaes saaledes. Jeg siger derfor kun ligefrem, at et Bestaaende, der forstaaer sig selv, maa forstaae den saaledes; al dobbelt reflecteret Meddelelse gjør modsatte Forstaaelser lige mulige, saa den Dømmende vil blive aabenbar i, hvorledes han dømmer. (tilbage)

De brast i Aaret 48 Klogskabens Traade; det hørtes det Hviin, der bebuder Chaos! »Det var det Aar 48, det var et Fremskridt« ja – hvis der nemlig skaffes »Regjering« tilveie, hvortil maaskee ikke behøves en eneste ny Embedsmand, eller nogen ældres Afskedigelse, men vel maaskee en inderlig Forvandling i Retning af at blive fast ved at frygte Gud. Feilen fra oven var vistnok den, at i det Hele taget fra øverst til nederst Regjeringen igjennem var Styrken væsentligen verdslig Klogskab, hvilket just væsentligen er Mangel paa Styrke; Skylden fra neden var den at ville have al Regjering bort: Straffen – thi Syndens Maade er altid Straffens Maade – Straffen er: det der bittrest bliver savnet bliver just: Regjering. Aldrig som i vort Aarhundrede var vel Slægten og de Enkelte i den (den Bydende – den Lydende; den Foresatte – den Underordnede; Læreren – den Lærende o. s. v.) saaledes frigjorte fra, om man saa vil, alle Gener af, at Noget staaer og skal staae ubetinget fast; aldrig følte vel »Meningerne« (de meest ueensartede, paa de forskjelligste Gebeter) sig saaledes, i »Frihed, Liighed og Broderskab«, ugenerede og lyksaliggjorte under Frispasens »til en vis Grad«: aldrig vil vel Slægten saa dybt komme til at sande, at den og hver Enkelt i den trænger til, at Noget staaer og skal staae ubetinget fast, trænger til, hvad Guddommen, den Kjerlige og i Kjerlighed, opfandt, det Ubetingede, istedetfor hvilket Mennesket, den Kloge til egen Fordærvelse, beundrende sig selv satte dette Beundrede »til en vis Grad«. Byd Sømanden at seile uden Baglast – han kulseiler; lad Slægten, lad hver Enkelt i den forsøge at bestaae uden det Ubetingede: det er og bliver Hvirvel. Det kan i længere eller kortere Tid, i Mellemrum synes anderledes, at det er Fasthed og Tryghed: i Grunden er og bliver det Hvirvel, selv de største Begivenheder og det meest anstrengede Liv dog Hvirvel eller som det at sye uden at fæste Ende – indtil Enden atter gjøres fast derved, at det Ubetingede anbringes, eller derved, at den Enkelte, om end paa nok saa stor Afstand, dog forholder sig til et Ubetinget. Leve blot i det Ubetingede, indaande kun det Ubetingede kan Mennesket ikke, han omkommer, som Fisken naar den skal leve i Luften; men paa den anden Side, uden at forholde sig til det Ubetingede kan et Menneske heller ikke i dybere Forstand »leve«, han udaander, det er, han vedbliver maaskee at leve, men aandløst. Er – for at blive ved Mit: det Religieuse – er Slægten, eller en stor Deel Enkelte i Slægten voxede fra dette Barnlige, at et andet Menneske for dem er Den, der repræsenterer det Ubetingede: vel, derfor kan alligevel det Ubetingede ikke undværes, snarere, saa meget desto mindre kan det undværes. Saa maa »den Enkelte« selv forholde sig til det Ubetingede. Det er dette jeg, efter forundt Evne, med yderste Anstrengelse og mangen Opoffrelse, har kæmpet for, kæmpende mod ethvert Tyranni, ogsaa det Numeriskes. Denne min Stræben er blevet lagt for Had som uhyre Stolthed og Hovmod – jeg troede, og jeg troer, at dette er Christendom og Kjerlighed til »Næsten«.